

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in serate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

MIR

Glasiło koroških Slovencev

Leto XXVI.

V Celovcu, 12. oktobra 1907.

Štev. 43.

 Današnja številka obsega 6 strani.

Kaj hočemo?

Nekaterim liberalnim gospodom „Mir“ ni po volji. Oglašajo se v „Novi dobi“, češ, „da jih navdaja strah za bodočnost slovenskega naroda na Koroškem. „Mir“ da hoče uvesti tudi po Koroškem osebni bratomorski boj kranjskih klerikalcev in liberalcev. „Mir“ mora biti samo narodno-radikalen, nikakor pa ne branitelj kranjskih klerikalcev, kateri za koroške Slovence še niso storili ničesar. Večina naročnikov v Rožu, Zili in Kanalu se ne strinja s to sedanjo pisavo. Celovski zastopniki kranjskega „Slovenca“ naj bodo prepričani, da bodo naročniki „Mir“ poslali nazaj“ itd. Težko je dvema gospodoma služiti, tudi za „Mir“. Sedanje uredništvo nikdar ni bilo volje, uklanjati se liberalcem. „Mir“ nima biti le narodno-radikalen, on ima drug namen. Ta namen je trojen: 1. Zavračati verske napade nemško-liberalnih in ev. tudi slovensko-radikalnih listov. 2. Poučevati koroško ljudstvo o gospodarskih in političnih vprašanjih. 3. Vzbujati v ljudeh narodno zavest. Bratomorskega boja v Celovcu ne nameravamo in ga obsojamo, v kolikor je bratomorski. A včasih je treba udariti, da se dobi pošten mir. Mi nismo hlapci liberalcev, da bomo vse pretrpeli, njihove verske napade, njihovo pogubno delovanje v naših najpomembnejših družtvih, kakor na pr. v Bohinjski Bistrici! Ne bomo trpeli napadov na naše velezaslužne voditelje, ki žrtvujejo svoje premoženje in svoje zmoglosti ljudstvu v prid: To naj trpimo in molčimo iz bratske ljubezni do liberalcev, da bo mir? Predragi liberalčki, potem pa nas slabo poznate. Suženjskega temperamenta nam popolnoma primanjkuje.

Zastopniki „Slovenca“.

Zastopniki „Slovenca“ zaradi tega nismo, in če bi bili, bi ne bilo za nas nikakor sramotno. S „Slovencem“ smo se spravili pošteno, da, terjali so se taki pogoji, kot jih niti liberalci v svojih tožbah niso zahtevali, in zdaj se veselimo, da je

nesporazumljenje nehalo, ker hočemo vsi služiti krščanski misli, v prepričanju, da ta misel ohrani narod zdrav, da krščansko življenje daje ljudstvu inteligence in vseh socialnih čednosti, brez katerih narod obstati ne more.

Vera in narodnost.

Tiste logike ne umemo, ki pravi: „Da so naši ljudje le narodni, potem bodo tudi verni!“ Svet naj ne strmi nad razumnostjo nekaterih naših Slovencev, ki so o tem menda prepričani. Če se tem ljudem pokaže na Kranjsko, na Nemce, je njihov odgovor, ne tam, a pri nas koroških Slovencev so narodovci verni! Razmere so se na Koroškem tako razvile, da je rodoljubje in versko mišljenje v ljudeh, kar je naših, res spojeno. Nemci bi nam bili stokrat bolj nevarni, ko bi bili v pretežni večini krščanskega mišljenja. Že zgodovina izpričuje, da je nemštvo imelo silovito ekspanzivno moč, a le do verskega odpada, ki je prišel z Lutrom. Od tiste dobe niso bistveno več napredovali, da pa izgubili veliko zemlje ob francoski meji. Nemci, ki smatrajo Lutro za narodnega osvoboditelja, ne poznajo zgodovine. Luter je nemškemu orlu polomil peroti, od te dobe nemštvo ni napredovalo več nikamor.

Vzemimo dvoje ljudi: brezverskega gospoda in krščanskega kmeta. Nasprotje med njima je toliko, da kmet nikdar ne pojde z gospodom, ker je prepričan, da je dolžan prej pustiti vse drugo, kot svojo vero.

Vzemimo pa brezverskega nemškega gospoda in narodnega radikalca Slovenca. Narodnost ju ne loči. Narodnost ne zadržuje ljudi, da bi se med seboj ne ženili in možile, da bi med seboj ne imeli živahnih zvez, narodnost Slovenca ne zadržuje od nemških veselje, nemških knjig, nemškega govorjenja. Enotno versko naziranje ali versko nasprotje je pa stvar, ki ljudi res združuje ali loči. Bošnjak mohamedan se nikdar ne bo družil z Bošnjakom katoličanom, in vendar sta oba ene krvi. Srb in Hrvat se so-vražita, ker ju verstvo loči.

Nemška sila doslej zato ni imela dosti uspeha, ker Nemec proti nam nastopa kot verski nasprotnik; nevaren bi bil šele potem, ko bi si razna-

rodovanje vpisali v svoj program nemški katoličani. Pred reformacijo je bilo tako, in da nikdar ne bo več, moramo mi storiti vse mogoče. In to je prvo: Ne dražiti jih s nekim radikalizmom, ki je za nas direktno največja nevarnost. Slovenec na Koroškem mora imeti pred seboj jasno zarisano veliko smoter, mora pa si biti svest, da se meja narodnih pravic ne da povsod vidno začrtati, vsaj je celo nemogoče, v deželi popolnoma natančno določiti, kaj je nemško, kaj slovensko. Star pregovor pravi, da kdor preveč terja, nič ne doseže. Slovenec mora biti umen trgovec. Včasih mora dati kaj v svojo lastno škodo, da se večje dobro ohrani in se odjemalec obdrži.

Ali nam niso krščanski Nemci nevarni?

Ako pa pravimo, da bi bil Nemec nevaren, če bi hotel kot katoličan raznarodovati druge, se iz tega ne sme sklepati, da ne bi smeli Slovenci imeti stika s krščanskimi Nemci, češ, ti bodo nam še bolj pogubni.

Zgodovinarji sodijo, da je reformacija, verski odpad v Nemčiji, le sad prisilnega raznarodovanja. Karol Veliki, Oton in drugi so s silo ponemčevali pokrajine severnih Slovanov, redovniki nemškega viteškega reda so jim pokorno pomagali, in ti po sili svoji narodnosti potujčeni rodovi so se pozneje krvavo maščevali nad državo in še bolj nad katoliško cerkvijo. Že proti Karolu Velikemu se je upiral Rim, seveda brezuspešno, in zanimivo je skoz zgodovino opazovati, kako si je Rim vedno prizadeval, braniti narodom njihovi obstanek. Da, v tem oziru je Rim toliko storil, da mu Nemci očitajo sovraštvo do nemške narodnosti. Katoliška cerkev je in bo mednarodna, zato se od te strani raznarodovanja ni bati, ker je nemogoče in bi nasprotovalo tako postopanje poklicu in načelom cerkve. In če bi kje kaka pretirano narodna duhovščina delala drugim sile, kakor na Ogrskem, oglašal se bo Rim in prepo-vedoval. Da rimske prepovedi raznarodovanja ne izdajo nič, krivi so le sinovi Slovaškega in drugih narodov sami, ki sami hočejo biti Ogri; ker torej narod iz sebe ne rodi več mož, ki bi izvedli, kar Rim naročuje.

Podlistek.

Št. Jurij na Vinogradih.

Razni svetniki.

Pred leti že je „Mir“ pisal, da Šentjurčani niso zadnji v koledarjih. In prav je imel. V Šent-Juriju se je naselilo toliko apostolov in drugih svetnikov kot ne lahko drugje kje. V svet sicer ti apostoli nočejo, a Bog jim tega menda ne bo zameril, ker jih tukaj potrebujemo, da, želimo, da bi se njihovo število bogato množilo. Petra dva imamo, na prodaj pa nobenega ne damo. Pri Mo-teju Pavel prebiva in upamo, da ga prijateljstvo ne griva. V Malem Št. Vidu imamo Matevža; cel evangelist še ni, a za cerkev ves gori in žup-niku kot mežnar bukve drži. Šimana dva naš kraj ima, v Grumčičah je eden, v Borovcu drugi. Žage bosta oba imela, a ne verjamemo, da bi slo-vela kedaj kot mučenika, kajti prilika kot sve-temu Šimanu se ne ponuja vsaki čas. Naš An-drej in naš Andrej nimata zganjenih križev, kot ga je imel sv. Andrej, Petrov brat, a to nič ne de, kajti mi ju ne bomo križali. To je vse v redu. Drugo pa ni prav, da ni Papež prvi v naši fari. Zaraditega pa noben ni luteranec, ne Poljanec, ne Gorjanec, zlasti prvi teh dveh je najbolj črn v vsi fari. Še slabši je, da morajo Korošci h Kranjcu hoditi pit in jest, kot da bi doma ne imeli kruha in vode dosti. Kruh nam reže Reže-njak v sedanjih slabih časih. Drugače smo peli, ko smo Pšeničnika imeli.

Postnih dni se v Št. Juriju natančno drži. Da imamo pa tudi v postu kaj dobrega jesti pri dobri vesti, nam je Bog dal za Slovence Ribiča, za Nemce Fischerja, a eden je tako slab v svo-jem ribiškem poklicu, kot drugi, in da ni treba živeti ob njunih ribah, molijo Šentjurčani pri li-tanijah s posebno pobožnostjo molitev: Lakote reši nas Gospod!

Za kavo je pri nas smetane v izobilju na razpolago in sirovo maslo bi razpošiljali lahko po vsem svetu: imamo namreč grad poln smetane za Nemce in ime temu rajskemu grajskemu kraju je Ramšiselhof. Sklede so polne peneče se smetane, če se katera stre, Habnar nove žge. Znano je tudi, da Šmarječani vozijo murke v Celovec, a Murk hodi sam in ni ga treba voziti, in kadar več murk ni, Murk še doma sedi.

Kjer je papež, morajo biti tudi škofje, enega imamo, ki čuje na to ime. Škof je, a na birmo ne hodi, in ko v Št. Juriju ni bilo župnika, ga ljudem ni mogel dati. Polomljena kolesa po-šiljajo se lahko Kolarju, ali jih pa bo popravljaj, ne vemo povedati, kajti svet se preminja, in tudi naš Holcar noče več ostati v gozdu. Radar že davno ne dela več koles in dvema Kovačema je ogenj pošel v kovačnici. Še neko uganko: Kako je mogoče, da sta Jager in Zajc mirna sosedu in da zajec ne zbeži, ter jager ne ustrelji? V Šent-Rupertu se za uganko Ključ dobi. Št. Jurčani se z zajci ne ukvarjamo, mi imamo višjo divjačino: brez rogov Jelena in več jelenic, ki seveda nikoli niso bile rogate, da pa morebiti kedaj bogate.

Posebna znamenitost so pri nas Drajarji; mi smo jih bolj ponosni kot naši šolarji, pri ka-

terih je drajar v slabi veljavi, a naši Drajarji so bili kedaj firarji, kaj se ti zdi? Uganka pa je taka: Firarji pri vojaki, so bili degradirani doma in so tukaj za eno številko manjši postali. Ker v Velikovcu še ni umetniške akademije, se tam tudi še noben ni v umetnika izučil, a našim mladeničem se umetnosti ni treba učiti, nekateri pridejo Kunsteljni že na svet, in vidi se, kako neresničen je star pregovor, ki pravi, da nikdo ne pride učen z nebes.

Ker človek ne more biti zmerom dobre volje, sicer bi na svetu bilo strašno dolg čas, imamo enega Hudeja, ki pa ni tako hud, kot njegovo ime, morebiti si tudi ne upa, ker bi ga Rabelj takoj prijel za vrat in Lenart bi ga vklebil s svojo verigo, da bi se spametoval. Včasih pa ven-dar potrebujemo Mirnikarja, da miri ljudi. Ko so se v apostolovih družinah, pri Jakobu in Ma-tajdnu našla mlada srca in so napravili gostijo, je nam šopke oskrbel ljubeznivi Pušl, ki ga Judi še niso kamenali, kakor pravega Štefana. Kadar smo žejni, nam Mokrej gasi žejo, in če kedaj v večnost pride, bo bogatin v peklu njega prosil pomoči, morebiti bo bolj usmiljen, kakor Lazar v Abrahamovem krilu. Nekdaj smo imeli dovolj ovac, zdaj nam je ostal še en Koštrun, in ko bo vsega konec, bo delal Križnik še križe za stare svoje sosede. Tako se nam vedno dobro godi, če že Škorjanc le sosedu žvrgoli.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

 Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

Treba previdnega dela.

Samo narodno delati, bi bilo za Slovence na Koroškem skrajno nespametno, radikalno-narodno delati, bi pa bila poguba. Morebiti se pa v besedi „radikalno“ ne umemo prav. Ako beseda pomeni odločno, dosledno, požrtvovalno, nesebično delovanje: dobro, potem odobrujemo radikalno delo; če pomeni kaj drugega, potem to veselje radi prepuščamo „radikalnim“ krogom, ki imajo čas za tak šport, vsaj ga ne bodo dolgo prakticirali.

Delovanje na Koroškem ni tako preprosto, kot si ga kdo misli, ki Koroške ne pozna. Zato so nastala razna nesporazumljenja tudi s kranjskimi kršč. socialci, ne zaradi liberalstva Korošcev. Kdor je mislil, da so Korošci liberalci, jih ne pozna.

Na Koroškem je treba delati sredi v nasprotnem terenu, treba se je boriti s preplašeno vojsko, ki je bila od leta do leta potisnjena nazaj, treba zbirati gospodarje, ki jim nudi nasprotnik lepe besede in marsikaterega dobička, treba zbirati uradnike, ki se preganjajo, če so Slovenci, treba dobiti učitelje, ki riskirajo svoj kruh, če sledijo svojemu prepričanju. V teh razmerah nam je razdor več kot nepotreben. A če kdo išče kak izgovor, da da duška liberalni strasti, naj stori kar mu drago, mi mu bomo dali o svojem času primerni odgovor, in slovenski Gorotan ne bo izgubil nič, če odpade z drevesa kaka gnila veja.

Val. Podgorc.

Nova zveza zadrug.

V Ljubljani so liberalni gospodje ustanovili novo „Zvezo zadrug“. Gospodje so spoznali, da tok časa sili v naravno strujo stanovske organizacije, in da v tem toku ustavi vsako nasprotstvo, izvirajoče iz sebičnih motivov posameznih ljudi. Naravna sila žene ljudstvo v zadrugo, a tudi nekako zrelo spoznanje puhlih liberalnih fraz odvrta ljudstvo od liberalizma in ga vodi tja, kamor po naravnih postavah spada, v krilo resnice.

„Fortšritsfeks“ je imenoval v koroškem deželnem zboru stari Steinwender nezrelega Angererja. Ali samo zavoljo tega, ker je eden star in drugi mlad? Učeni Humboldt pravi nekoč, da med drugimi neprilicnostmi v starosti pride nad človeka tudi ta, da se hoče spreobrniti. V ljudstvu pa se ne spreobračajo stari liberalci, marveč mladi rod jih odslavlja, ker ve, da je liberalni napredek neki strup, ki bi vse uničil, ko bi ga vedno uživali. Sila uči človeka moliti, sila vodi tudi ljudstvo nazaj na naravno pot. Ali bolje rečeno: Sila je ljudstvo vzbudila, da se začneja oproščevati iz spon, v katere je uklenil liberalizem kmeta, delavca, obrtnika in sploh vse delavne stanovce. Liberalizem je hotel, da ti ljudje služijo njihovemu verskemu sovraštvu tudi za ceno, da se pri tem vse uniči. Liberalni nesmiselni nauki postavili so se bili na mesto božjih in človeških pravic. Ljudstvo se proti tem zapeljivcem vzdiguje.

Dolgo časa so se liberalci novemu gibanju smejali, pozneje so sejali razdor, zdaj hočejo stopiti sami v vrste zadrugničarjev. Klical jih nikdo ni, vabil ali prosil še manj, tudi potrebuje jih nikdo ne, a sladko je in častno, čutiti se narodnega voditelja, čuti se slaviti in povzdigovati na banketih, videti svoje podobe po raznih časopisih in zapustiti kedaj neizbrisljiv spomin v narodu. Torej lisjak je šel med kapucine in je postal zadrugničar.

„Slovenec“ piše k tej stvari:

Ustanovili so Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani. Mislili so, da bodo kar to obliko, ki jo vidijo v ljubljanski „Zadrugi zvezi“, ponaredili in da bodo zadruge kar prihitile vanjo, kakor otroci v cirkus, kadar gredo igralci z bobnom skozi vas. Ti ljudje ne vedo, da je naše zadrugništvo vzrastlo iz težke in bridke ljudske potrebe, da se je od svojega rojstva borilo s strupenimi in nasilnimi sovražniki, da je s svojo žilavostjo in požrtvovalnostjo zmagalo, in da, če je v časih preganjanja in trpljenja stalo nepremagljivo v boju, se sedaj, ko pridobiva moč in silo, ne bo vrglo v naročje svojim sovražnikom.

Liberalci mislijo, da se naredi zadruga tako kakor kakšna napitnica in da je treba nekaj člankov in fraz, pa je Zveza narejena. Mi nimamo nobenega vzroka, da bi gospode v tem spoznanju motili, kajti človek je najsrečnejši tedaj, ko še ni spoznal življenja prevar in zmot.

Oni so torej razpeli svoja jadra in so zakrili svojo lahko barčico na zadrugno morje. Barčica je lahka, ker ničesar ne vozi, zato plava tem veselejše. Začeli so hišico zidati pri strehi po ameriškem načinu; zato so naredili najprej zvezo zadrug. Zapazili so pa, da imajo pač zvezo, nimajo pa zadrug. Naredili so voz, pa vidijo na žalost, da niti nimajo. Treba zadrug. Pa odkod?

Razposlali so lepo pisanje na že obstoječe zadruge, češ, naj pristopijo k njim. To pisanje je najboljše zavrnitev vseh obrekovanj, s katerimi so liberalci ometavali zadrugo. Črez leta so liberalci spoznali, da so „klerikalci“ od početka bili pametnejši od njih.

Koroške novice.

C. kr. direkcija drž. železnic v Beljaku.

Dne 24. sept. 1907 so se uradniki na Celovškem tovornem kolodvoru branili, sprejeti pošiljatve Družbe sv. Mohorja s slovenskim vozim listom. Nastopanje dotičnega g. uradnika bi bilo dalo želiti več olike, a tega smo na Koroškem vajeni.

Nismo pa vajeni, da določuje kak železniški uradnik sklicevaje se na tarifni red o porabi slovenskega jezika na Koroškem.

Beljaška direkcija c. kr. državnih železnic je Družbi sv. Mohorja odgovorila dne 7. okt. tako:

„Rešujoč vlogo od 24. sept. 1907 si usoja podpisana direkcija državne železnice poročati, da terjatev c. kr. železniškega urada v Celovcu, da se način pospravljanja tudi v nemškem jeziku izrazi, odgovarja veljavnim tarifnim določbam, ker je Celovec v nemškem delu Koroške, in je slovenski jezik običajen (landesüblich) le južno od Drave, oz. od Vrbskega jezera.

Na drugo točko pritožbe, ki poroča, da se načelnik imenovanega urada ni obnašal s primerno oliko, se bo uradno postopalo potem, ko se dovrše poizvedbe.“

Zdaj vemo, da ste dve Koroški: ena Nemška severna od Drave, druga južno-slovenska, ali pa vsaj je tam slovenščina še „landesüblich“ — običajna — kako dolgo še? Tako dolgo, dokler se uradnikom poljubi, kajti če pojde stvar tako naprej, bodo itak delali, kot bi ne bilo v Avstriji nobenih postav za tiste, ki služijo nemškonarodni stranki.

Ta stvar se ne sme pustiti pri miru, uradniki v Beljaku se bodo še poučili, kje je Koroška, in kaj je na Koroškem „landesüblich.“ Ako imajo oni časa dovolj za tako duhovite odloke, ga bomo našli tudi mi za primeren odgovor.

Upravna gozdnih in pašniških servitutov pred deželnim zborom. Komur je samo nekoliko znano, kako postopajo oskrbnosti, naj so potem privatna ali državna, proti gospodarjem, katerim je vlada postavnim potom pripoznala servitute na državnih oziroma veleposestniških posestvih, se bo pač zelo čudil, kako je mogoče večini deželnega zbora črez tako važno stvar kar meni nič tebi nič čisto hladnokrvno sklepati, in če potem posamezni poslanci manjšine pri nekaterih točkah pojasnijo oziroma popravka zahtevajo, se črez tiste še hudovati. Posebna politična luč v tej zadevi je poslanec Kirchmayr. Ne vemo, ali se je možakarju tako domov mudilo, ali pa, da od same lakote ni mogel več sedeti v deželnem zboru. Ni samo, da je ta mož v soboto proti volji predsednika deželnega zbora predlagal sklep seje, ampak se je še postopil dotičnim poslanečmanjšine, kateri so z uspehom prenatredbe posameznih točk zahtevali, še na cesti predbacivati, zakaj so ugovarjali. Moža je menda peklo, ker je poslanec Grafenauer zadeve o servitutih stvarno in neovrgljivo pojasnil in med drugim tudi odkrito povedal, da je gosposčina svoječasno z zvižajo gozde nase spravila. Grafenauer je omenil, da ni povsod najmodrejši mož zastopnik vasi ali občine, kateri bi umel servitutne pravice pravilno braniti. Večkrat se tudi zgodi, da so zastopniki servitutov od gosposke odvisni in imajo torej vezane roke, na drugi strani je pa ljudstvo tudi samo krivo, da si odločnih in pravičnih mož kot zastopnike servitutov ne izvoli in da potem taki možje na škodo kmeta pogodbe delajo. Grafenauer tudi potrdi, da so izvajanja posl. Waldnerja, da ravno organi c. k. erarja kmetu največjo oviro delajo — resnična. K temu se pa pridružijo še organi c. k. vlade, kateri kmete zavoljo prestopkov gozdnega zakona občutljivo kaznujejo. Na svojem mestu je bil predlog g. Grafenauerja, da se postavno določi čas, kedaj imajo gozdni organi od kmeta zložene ali pospravljene gozdne pridelke odmeriti; kajti pri stelji ima kmet veliko škodo, ako jo ne more suho pod streho spraviti; gozdni organi imajo pa navado z odmero toliko časa odlašati, da je stelja od dežja premočena. Deželni predsednik Hein ugovarja na trditev posl. Weissa, da oblasti proti upravičenim prejemnikom brezobzirno postopajo in meni, da ako bi se stranke na deželno vladu obrnile, bi se lahko kaj odredilo. (Do sedaj tega še ministrstvo ni storilo. Op. ur.)

Celovec. (Politična tožba.) V soboto, dne 5. t. m., se je imela v Celovcu vršiti prizivna obravnava v tožbi trbiškega župana g. Dreyhorsta

zoper tamošnjega kršč. socialnega posestnika K. Valtla. K. Valtl je zastopnik neke pivovarne; ko je pri volitvah delal za kršč. soc. kandidata grof Khevenhüllerja, začeli so nemško-narodni uradniki zoper njega gonjo — niso več hoteli piti piva in so menda grozili, da ne hodijo v gostilne, ki točijo pivo pivovarne, katere zastopnik je on. Človek bi mislil, da bi moralo nastopiti državno pravdnništvo, ker so tukaj hoteli nemško-narodni uradniki zavoljo volitev uničiti kršč. soc. obrtnika. Gostilničarka Leiler je imela pri Valtl-u pivo naročeno in prevzeto. Hotela je, da Valtl vzame pivo nazaj. Šla je k županu in ta se je menda v stvari vmešaval. Ko Valtl pivo ni vzel nazaj, kupili so ga nemški narodovci in slovesno zlili po cesti. Proti Valtl-u so pa začeli pravdo, ker je baje rekel Leilerjevi: „Župan je bič za vso dolino in nesreča za Trbiž“, in v drugo se dolži, da je dejal: „Plešasti župan me more v...; on je ravno isti f... kakor vsi drugi.“ Valtlnova rodbina je bila pričujoča, ko je Valtl govoril z Leilerjevo in njenim možem; rodbina potrjuje, da je V. rekel le: „Župan se nima vmešati v moje posle in če pride sem, vržem ga ven.“ Protipriče pa so Leilerjeva in njen mož, ki je gluh! Sodnik v Trbižu je V. oprostil, župan D. pa je vložil priziv. Orožniki so imeli zdaj poizvedovati o V. družini, ali se ji sme verjeti in o L. Orožnik je pa zdaj napravil o V. tako poročilo, da je njegovi zastopnik dr. Mittereger pri obravnavi dejal: „Temu poročilu se na prvi pogled pozna, da je sovražno, nestvarno in pristransko, v prvem pogledu nepojmljivo. Razume se tako poročilo le, če se ve, da je moral g. V. enkrat orožniškega stražmojstra zavoljo nedostojnega obnašanja duri iz hiše pokazati, in da se je moral g. V. svoj čas zoper orožništvo pritožiti.“ Uradna in zasebna spričevala pa pravijo, da je družina V. spoštovana; tako pričuje podžupan, tako tudi dekanjski urad, in druge osebe, celo politični nasprotniki g. V. Obravnava se je odgodila, da se poizveduje na novo. Nevarno je na Koroškem nastopati na politični oder. Nasprotniki rabijo čestokrat zoper nas vsa mogoča sredstva, in če reče kdo le besedo, ga vlačijo pred sodnijo.

Celovec. (Ubogi avtomobilisti.) Ubogi avtomobilisti so napravili v Celovcu dne 1. okt. protestni shod zoper nameravani deželni davek na avtomobile. Avtomobilisti so res reveži. Čakati železnice nimajo časa, zato jim je avtomobil neobhodno potreben, požirati morajo prahu, več kot ga je gad žrl v raju, noben dan niso varni življenja, avtomobil jih stane celo premoženje in zdaj še davek! Gospodje vpijejo, da se s takim davkom ovira industrija. Industrija naj izdelava kaj bolj potrebnega, obleko in kruh za uboge ljudi, bo dosti pametnejše. Ves avtomobilist je velikanski škandal. Ljudje, ki vzdržujejo ceste, se z mladimi konji ne upajo več ven, noben stari človek na javni cesti ni več življenja varen, nesreč brez števila se dogaja, pobilo se je gospode že par tucatov, vsekako pa je avtomobil moderni voz in kakor vrage se vozijo po vseh cestah avtomobilisti. Čas je, da se temu neredu naredi enkrat popolnoma konec, ne samo z davkom, marveč s prepovedjo voziti se po državnih cestah ob času, ko tam vozijo kmetje kaj potrebnejšega.

Borovlje. (Nov patent.) Z Ogrizovim Tambur-patentom, ki ima baje to svojstvo v sebi, da se puška ne sproži, se zadnji čas kar na veliko renomira po svetu. Da pa tudi ni vse zlato, kar pride iz Ogrizovih zlatih rok, nam priča tale svarljivi dogodek, o katerem se res sme trditi, da je sreča v nesreči. Pred dobrimi tremi tedni je lovila lovska družba po Breznici, med drugimi tudi knjigovodja gosp. Breit. Svest si dobrega Ogrizovega dela (firma Markus Ogris) in zanašajoč se na svojega „Tambura“, je hodil z nabito puško in napetim petelinom med lovci, zgoditi se ja itak nič ne more, Tambura še ne poznajo. Kar naenkrat pa Tambur-patent ni mogel več držati — bums, ušlo mu je in strel je šel mimo glave g. R., ki je na srečo stal malo na strani. Sreča za njega, nesreča pa za „Tambura“, katerega bo lovstvo zdaj še z večjo rezervo prijemalo v roke.

Slov. Plajberk. (Resnica in laž.) Pač nihče, ki se hoče pošaliti s svojimi prijatelji in jih tuintam malo „potegne“, ne pomisli, kako naglo se lahko razširi njegova nepremišljena beseda po svetu, in da more imeti tudi slabe posledice. V slučaju, ki ga vem jaz, se sicer ni zgodilo nič hudega, samo zanimivo je poslušati hitrost v razširjanju ljudskih govoric. Našemu pismonoši sede v nedeljo nagajiva muha na srce, češ, „potegni“ zopet nekoga, danes je dež in ljudje nimajo kaj govoriti. Kakor sklenjeno tako storjeno. Ves razvnet pripoveduje Foltavemu ženstvu, da se je pri Deutsch-Petru v soboto zvečer ubil neki fant, ko je plezal ponoči krog hiše. On ni vedel, koga naj imenuje, ženske pa so že imele ime in fanta tudi. Črez eno uro ali

dve, še prej ko je navihane prikresal domov v Podgoro, se je o tem že govorilo po vseh gostilnah v Podlublju in Borovljah. Še bolj pa sem se začudil, ko me je drugi dan par ljudi že v Celovcu popraševalo po „nesrečnežu“. Jaz sem se seveda čudil nevidni moči, ki tako naglo trosi novice po svetu, še bolj pa se čudim danes, ko to novico čitam v „Miru“. Hm, hm. (Op. ur. Novica je bila poprej že v vseh večjih listih.)

Slov. Plajberk. (Napad.) V Slov. Plajberku pri Borovljah je 22-letni hlapec M. Čertov zavrtno napadel v nedeljo ob 10. uri ponoči pastirja Janez Smole. Prej sta še pila skupaj, domov grede pa začne Čertov naenkrat grozno kleti in škripati z zobmi. Smole, 50 let star mož, se ga začne bati in ga vpraša, kaj mu hoče zdaj naenkrat. Kar ga pograbí Čertov in ga sune doli po hribu. Pri padcu si izpahne roko. Nato ga z nožem rani na bradi, ker je imel Smole še toliko moči, da mu je izpodbil nož od grla, katero mu je hotel prerezati. Vzel mu je vse skupaj, nekaj črez štiri krone, in mu strogo zaukazal, da nikomur ne sme povedati. Lepega ptička že imajo v kletki.

Radiše. (Naše izobraževalno društvo) je imelo dne 22. sept. t. l. svoj letni občni zbor. Društvo je vkljub velikim zaprekam od strani nekaterih domačinov, ki so nekaj bili sami najbolj navdušeni za društvo, dobro napreduje. Velikega pomena je gotovo, da stoji društvo na cerkveni podlagi, tako da so udje izobraževalnega društva zaeno tudi udje društva Marijinega varstva, ki pri nas takorekoč nadomestuje mladeniško in Marijino družbo. Daruje se namreč vsako prvo soboto v mesecu sv. maša za žive in rajne ude, vsake kvarte pa se opravi mrtvaško opravilo in maša zadušnica. Tako doseže naše društvo svoj dvojen namen izobrazbe duše in telesnih moči. Želeti bi le bilo, da se še tisti odpadniki društva, ki so nekaj samo po zaslepljenosti in zapeljivosti nekaterih nezadovoljnih izstopili, vrnejo v tabor našega društva, da bo tako po celi fari vel le en duh krščanskega in slovenskega mišljenja, ki je duh naših očetov, pravi, starodavni duh Radiške fare. — V preteklem letu je bilo sedem zborovanj, na katerih so se razpravljale različne snovi. Razun tega se je priredilo še dvoje politični zborovanji za časa državnih volitev, ki so pri nas primeroma jako dobro izpadle. Društvo tudi gmotno dobro uspeva. Različnih dohodkov v teku leta je bilo 233 kron 54 vin., stroškov pa 172 kron 54 vin., torej ostane še gotovine 60 kron 56 vin. za uporabo v bodočnosti. Razun tega pa imamo že naloženo glavnico v znesku 367 kron. Torej podlaga je dobra in trdna. — Tudi knjižnica napreduje in se bode v teku leta še povečala za kakih 100 poljudnih knjig, kar je nam že zagotovljeno. Nov odbor se je sledeče sestavil: Predsednik: Jož. Sušnik p. d. Metavar; podpredsednik: p. d. Horej; tajnik: č. g. Iv. Kogelnik, župnik; namestnik: p. d. Tončev; blagajnik: p. d. Kopajnikov; namestnik: p. d. Martin; knjižničar: p. d. Vraz; namestnik: p. d. Poberinov Jernej; pregledovalci računov: p. d. Oblak in p. d. Zulehner; namestnika: Orlič Franc in Lambert Miklavc. Novi odbor je sklenil z novimi nadami in z večjim navdušenjem veslati boljši bodočnosti nasproti. Dal Bog in vsi — dobromisleči farani.

Kostanje. (Slabi časniki.) Vedno smo mislili, da je nemščina črez vse, namreč da se z njo pride po celem svetu, a hudo smo se varali, kajti prej so naši nemčurski generali držali zlo na lutrovske „Bauern-Zeitung“, toda čujte in in strmite, zdaj so začeli brati in razširjati ptujskega „Štajerca“. Čudili smo se temu, ker je vendar ta list pisan v slovenskem jeziku, kateri jim tako smrdi. No, hvala Bogu, da malokdo zastopi „Štajerčev“ slovenščino, razun tiste „kreature“, katera ima vso oblast v rokah in se vse zvezde na nebu čudijo njegovi neumnosti. So pač občinske volitve pred durmi in zato treba porabiti vsa sredstva, da se obdrži „fortšritlih“ občinsko predstojništvo.

Zgornja Koroška. (Roparski napad na Kački gori (Kačberg). Dne 18. septembra so napadli trije fantje Gašp. Karnerja, trgovca s sadjem, doma iz Šmihela v Lungau na Solnograškem, na Kački gori (prelaz, ki pelje s Štajerskega na Koroško) tik deželne meje. Karner je šel zraven svojega voza, nakar opazi kakih 40 korakov pred seboj moža v smeri proti Koroški; ko se obrne, opazi tudi za seboj dva moža, ki sta se njemu vedno bolj bližala. Naenkrat skoči mož, ki je šel pred njim, do konja in ga zgrabi za uzo in skoraj v istem trenutku zgrabi drugi Karnerja za suknjo, ter kriči: „Pr... lopov, denar sem ali življenje!“ Med tem je udarjal z nekim ostrim orodjem na Karnerjevo desno stran, tako da je prebodel Karnerjevo suknjo, zapisno knjižico in mošnjo. A Karner ga udari z bičevnikom tako, da zakriči in se opoteka. Zdaj vidi

Karner stati tretjega moža pred seboj, ki ima v roki nekaj svetlikastega; tega udari na roko; nato pade nekaj na tla in ob enem poči strel. Karner nažene konja, ki se je vzpenjal in se otresel moža, ki ga je držal. Konj je zdirjal z vozom in je bržkone povozil moža, ki je ležal na tleh, ker je Karner, ki se je držal voza, čutil, da se je ta malo vzdignil. Med tem je zopet skočil en mož za Karnerjem in je popadel bič, ki ga je Karner spustil na tla. Karner popade moža za vrat, ga vrže na tla in se vsede na voz ter oddirja s konjem. Takoj nato počijo štiri strel. Karner misli, da so bili Korošci, ker so govorili koroško narečje. Policija v Inomostu je zaprla 24. sept. nekega Jul. Sampl, ki se je branil proti policiji z revolverjem. Sumijo, da je morda eden od teh treh, ker se je ravno ob času napada potepal v Tamswegu in v bližini koroško-solnograške meje.

Trbiž. (Povodnji.) Zadnje dni je seveda deževalo tudi tu, in sicer več, kakor drugod. Nižje ležeče hiše bile so že v nevarnosti. Zilica in Bela ste zelo narastli in povzročili v trgu mnogo strahu.

Trbiž. (Samomor.) Zvečer od sobote na nedeljo šla je gostilničarjeva hčer K. P. v Zilico. Skočila je z mostu v 56 m globoki prepad. Vzrok je: nesrečna ljubezen — pravi javnost, bolje rečeno: slaba vzgoja in slabi domači red, ki daje mladini prosto pot na vse strani, končno tudi v smrt.

Gospa Sveta. (Slovo.) Žalostnega srca smo se poslovili dne 1. okt. od velečastitega, za vse dobro vnetega in navdušenega g. dr. Franc Cukala, kateri je tu neumorno deloval nad dve leti. Pevci z odborom delavskega društva so mu dan poprej priredili podoknico in se tako od blagega gospoda poslovili, ki je bil pri vseh priljubljen, od vsakega spoštovan. Malo časa je bil med nami, a storil je mnogo v tem kratkem času. Že pri prvem nastopu v cerkvi je pridobil srca Gospasvečanov in drugih obiskovalcev slavne Gospe Svete! Tako tudi v šoli in izobraževalnem društvu. Kjer je g. dr. Fr. Cukala nastopil, se je slišalo: Ta gospod pa znajo, in vse je bilo veselo in navdušeno za stvar, za katero je g. doktor svojo veljavno besedo izrekel. Zato so se pa že pokazali sadovi delovanja v cerkvi, v šoli, v društvu, tako tudi na političnem polju! Gospasvečanom ostane vedno v lepem nezbrisljivem spominu! Vsak pravi: škoda za g. doktorja, tacihi ne dobimo več! Res škoda, tukaj ni imel nobenega sovražnika, pač pa dovolj prijateljev in častilcev. To se je videlo pri odhodu, ko smo s solznimi očmi za njimi gledali. Bog ga ohrani, da bi na svojem novem težavnem mestu mogel delovati in pri dijakih našel mnogo posnemovalcev.

Gospasveta. (Požar.) V nedeljo dne 29. sept. je pogorelo v Kotu pri Gospisveti pri kmetih Velšu in Lekšu. V teku enega meseca je ta požar tretji v gospisvetki okolici. Požigalca ne vedo, a umevno je, da se morajo goditi take nesreče, ker javna oblast ne pazi dosti na razne moralčne propalje.

Št. Vid. (Skalpirana.) Pri Cedlerju (župn. Krajg poleg Št. Vida) so mlatili. 13letno dekle M. Janšic je tlačilo slamo. Prišla je preblizo transmisiji, ki jo je prišla za kito in odtrgala z glave lase s kožo vred. V trenutku je stalo dekle s krvavo glavo na skednju.

Grobniško polje. (Zdivjan bik.) Pri Mar-u v Treflingu uslužben volar Stromberger hotel je v nedeljo 29. sept. pokladati živini. A ni pazil na bika, ki se je zaletel vanj in ga tako zdelal, da je ponoči na pondeljek že umrl.

Velikovec. (Okrajni glavar V. Klebel.) Dne 5. okt. umrl je po dolgi (ledvični) bolezni c. kr. okrajni glavar v Velikovcu, g. V. Klebel. Umrli je l. 1859 v Ljubljani rojen, l. 1903 je prišel v Velikovec, kjer je služboval zdaj šele četrto leto. Bil je umrl vesten in nepristransk uradnik. N. v m. p.!

Velikovec. (Škodljiv dež.) Kakor drugod, nalival je zadnje dni dež tudi tukaj kakor iz škafa. Sicer se to v jeseni večkrat dogaja. A tega še nismo doživeli, da bi bila v treh dneh vsled toplega dežja začela ajda kar na polju stajati rasti. V treh dneh je dobila, zlasti, kar je požeta, in večinoma je že požeta, 2 do 3 cm dolge cime. Škoda je velika. Ajda je bila letos tako polna in lepa na zrnju, zdaj pa je takorekoč vsa pokvarjena.

Velikovec. (Žetev.) Gospodarji so letos s pridelkom zelo zadovoljni. Pri nekaterih daja rž kopa po pol birna, trikrat toliko kakor lani. Na zrnju je zelo lepa, veliko lepša, kakor lani. Zanimiv je pridelek ovsa: Gospodarji, ki so za oves prašili (dvakrat orali) in gnojili, ga nimajo, ki pa niso gnojili in so ga vrgli v dosti trda tla, so dobili zelo lep pridelek. Tudi je tistim boljše obrodil, ki so „zadnjega“ (slabo seme) sejali,

kakor pa tistim, ki so rabili najlepše vremensko blago.

Št. Jurij na Vinogradih. (Domač slikar.) Preprost mož je na zunaj videti Hamruž Medard Skuk v Grabaljavasi. Ko smo pa videli njegove lepe slike v Št. Rupertu in pri štriholski kapeli na Želinjah, smo si ga naročili in naprosili, naj pride tudi k nam narediti par stvari. In res je mož v zadovoljnost vseh nam naslikal prav lepo podobo Srca Jezusovega nad glavnimi vrati zunaj na lopi in poslikal križno kapelo na pokopališču. Po zimi nam naslika tablo za novo nebo.

Šmarjeta. (Novi posestniki.) Veliko Vundrovo graščino v Zg. Trušnjah je kupil za 260.000 kron Evgen Tamas, ki ima na Ogrskem velika posestva. Sternovo kmetijo v Čarčah poseduje sedaj Boštjan Cikulnik, njegovo Čarnikovo posestvo pa je kupil Aleš Künstl na Brankovcu.

Št. Danijel. (Nagla smrt.) Peter Domej p. d. Tratnik v Suhem vrhu, se je dne 3. t. m. v noči vračal domov od svojega sosesa. Pot vodi skozi gozd in je strma in nevarna. Ker je bila noč zelo temna, zgrešil je stezo in padel črez neko skalo. Našli so ga drugi dan popoldne mrtvega. Pokojnik je bil prvi občinski svetovalec, vesten katoličan, odločen narodnjak in priden, razumen gospodar. Bodi mu Bog mil sodnik. Isti dan je tudi v Strojni nagloma umrla Urša Mak. Pač resen opominj: „Bodite pripravljene!“

Spodnja Koroška. (Zdivjani posli.) Ne daleč od Velikovca je gospodar, ki je imel mladega hlapca. V nedeljo prišel je ta malo pijan domov in začel zbadati, da mora le on pridelavati kruh za gospodarja. Pri mizi je začel potem razsajati, da je šla jed kar po tleh. Mladi gospodar, odslužen vojak, je šel v stran, misleč, da bo potem hlapec miren. A ta se je lotil, brez da bi bil preveč pijan, gospodinje. Gospodar je zdaj hlapca prijel in vrgel iz hiše. Ta pa je šel po sekiro in je hotel s sekiro nad gospodarja, ki je moral hitro zapreti hišna vrata, da zdivjani človek ne pride noter. Hlapec je zdaj upil, da bo s sekiro razsekal konje v hlevu. Tega sicer ni storil, a pred ljudmi je obetal, da zažge hišo, in vendar mu gospodar ni bil ničesar žalega storil, in že drugo leto je fant zadovoljen služil pri hiši. Gospodarji se ne upajo sodniji naznaniti teh zverin, boječi se, da, ko pride iz ječe, res zapali dom. Strahu božjega ni več pri ljudeh in zato tudi ne spoštujejo gospodarja.

Društveno gibanje.

Podporno društvo za Koroške slovenske dijake ima svoj občni zbor dne 23. vinotoka 1907 v Celovcu v dvorani pri „Zlatem studencu.“ Odbor.

Celovec. Slovensko krščansko-socialno delavsko društvo ima svoje redno mesečno zborovanje v soboto, dne 19. oktobra, ob 8. uri zvečer, v gostilni pri „Zlatem studencu“, Lidmanskega ulica. K obilni udeležbi vabi odbor.

Radiše. „Kat. slovensko izobraževalno društvo na Radišah“ priredi svoje mesečno zborovanje v nedeljo, dne 20. t. m., ob 3. uri popoldne. Na sporedu sta dva zanimiva govora. — K obilni udeležbi udov in neudov vlijudno vabi odbor.

Velikovec. Izobraževalno društvo „Lipa“ priredi v nedeljo, dne 13. t. m., popoldne ob 4. uri, svoje mesečno zborovanje. Na dnevnem redu je zanimiv govor, petje in dve kratki šalogri. Društvenike in prijatelje društva vabi k obilni udeležbi odbor.

Deželni zbor.

8. seja dne 23. septembra. Sledeče predloge in poročila deželnega odbora se dostavi določnim odsekom: V zadevi 3. ustanove za slušatelje na višji šoli za živinozdravnike; v zadevi prispevka za izsušenje Heiderer blata; v zadevi stalne nastave potovalnega učitelja na zimski šoli v Velikovcu; v zadevi uravnave plače za praktikante pri deželni zavarovalnici za živino in proti ognju; v zadevi poprav in subvencije ceste Picelstätt-Mali Št. Vid-Trg; v zadevi postave za varstvo planin in pospeševanja planinstva; v zadevi uravnave plače in starostnega zavarovanja za deželne cestarje.

Sprejme se predlog finančnega odseka, ki dovoli 600 K za deklško delavsko šolo v Celovcu.

9. seja dne 24. septembra. Uradni predlog s postavo v varstvo ptičev se sprejme.

Sprejmejo se predlogi in poročila deželnega odbora v zadevi deželne podpore 7500 K za uravnavo Filce in 100 K za uravnavo Hajnževskega potoka, pospeševanja vinoreje v občinah Globasnica in Žitaravas; nadaljevanje uravnave

Gline; deželnega prispevka 3040 K za uravnavo Kokre in 600 K za uravnavo Kirchbacha. Ti predlogi se dostavijo odsekom.

Na znanje se vzame sklep šolskega računa za leta 1905 in 1906. Deželni šolski svet se prosi, da dovoli polajšanja pri obiskovanju šole za otroke, katere se pri kmetiji rabi, in da se pri odmeri šolskih kazni na razmere ljudstva ozira.

Poročilo finančnega odseka v dovolitev 4000 K deželni zavarovalnici in 100 K za dom učencev v Celovcu se vzame na znanje.

10. seja dne 25. septembra. Poročilo deželnega odbora v zadevi pota Sele-Bajtišče se vzame na znanje; poročilo in predlog o pobiranju doliade od žganja za občine Pliberk (12 K od hl), Žel. Kapla (10), Galicija (8), Goriče (6), Grebinj (5), Libuče (8), Možica (6), Črna (12), Bela (6) se sprejme; ravno tako poročilo o upeljavi ustanove 600 K za slušatelje na oddelku poljedelske visoke šole na Dunaju.

Predlogi finančnega odseka v zadevi prošnje zadruga pivovarn za dovoljenje večjega odstotka za usušeno pivo; prošnje zadruga puškarjev za naročila strojev v Borovljah za neobestno posojilo od 10.000 K; prošnje predstojništva javne trgovske šole v Celovcu za subvencijo za leta 1907 in 1908 (za vsako leto 5000 K) in prošnje odbora za priredbo spominske svečanosti leta 1909, v Naborjetu (200 K) se dovolijo.

Predlog posl. Steinwenderja v zadevi prispevka posojilom od deželne hipotečne banke, se dostavi finančnemu odseku; predlog gospodarskega odbora v zadevi starostnega zavarovanja se vzame na znanje.

1. Prepoved, prodajati v druge dežele otrobe.

Posl. Krampf stavi ta predlog in ga utemeljuje tako-le:

Ker so kupovali nemški trgovci za svojo deželo jako veliko otrobov in ker so tudi ogrski velešpekulanti pokupovali zaloge naših mlinov potom drugih oseb, so cene otrobov tako visoke, da je kmetu nemogoče jih zmagati. Ako bi se zaprla meja, bi to ne zadelo mline, ampak špekulacijo. Dejstvo je, da so se cene za otrobe in krmo v enem letu zvišale za 50 do 60 odstotkov, in da se je izvoz od leta 1900 počel zmanjševati. Glavni vzrok temu je ta, da so nakupili ogrski špekulanti zaloge naših mlinov in potem pognali cene kvišku. Ravno pred tem, ko se je prepovedalo izvažati otrobe, so bile cene za otrobe več kakor za 2 kroni in za krmo več kakor za 5 kron nižje kakor dandanes, in vključno temu je morala vlada prepovedati izvoz otrobov, ker je vedela, da se bodo te stvari še bolj podražile, ako tega ne stori. Ako se zvišajo cene za otrobe in krmo, se zmanjša število živine in s tem bi se podražilo meso. Samo prepoved, prodajati otrobe v tuje dežele, more temu odpomoči. Predlog se je oddal gospodarsko-kmetijskemu odseku.

2. Potok Suha pri Žabnicah se uredi.

V 14. seji deželnega zbora se je v tej zadevi predložil ta-le zakonski načrt: Stroški za ureditev bodo znašali 40.000 kron. Od teh plača 50% država, 20% erarično oskrbnitvo cest, 20% dežela in 10% dotična občina.

3. Zavarovalnica za živino.

Ker znašajo stroški za uradnike itd. v zadnjih letih več, kakor jih zavarovalnica zmore, in se je pokazal v zadnjih dveh letih primanjkljaj, stavi posl. Hofer predlog, naj se naprosi vlada za podporo, da bo mogoče znižati premije. Stroški za oskrbnitvo so določeni za leto 1906/7 z 12.000 K, za l. 1907/8 s 13.000 K.

Vrednost zavarovane živine se je zvišala od 2.953.000 K na 4.143.000 K v letu 1905, ter je zavarovano 18.004 glav goveje živine, ki so last 3261 udov v 102 krajevnih zvezah. Poročevalec Hofer je očital v tem svojem poročilu krščansko-socialni manjšini, da govori pri shodih zaničljivo o zavarovalnici. Odgovori mu posl. Krampf tako-le: Ako smo kritizirali zavarovalnico pred dvema ali tremi leti, je bilo to opravičeno, ker so bili stroški za oskrbovanje zavarovalnice jako veliki. O zaničevanju zavoda se tukaj ne more govoriti, ker je le zaslug naša kritike, da so se razmere zboljšale.

4. Kulturni boj v majhnem.

Šolske sestre v Dolah v Molski dolini so prosile, naj se jim dovoli 300 K za šolsko leto 1907 in toliko tudi za šolsko leto 1908. Poročevalec Steinwender naglašala, da je šola jako dobra, vzgaja umestna in s tem se tudi prihrani deželi dve učne moči. On priporoča, da se ta predlog sprejme.

Dr. Lemež seveda ne more molčati, ter pravi, da sicer ne pozna šolskih sester, a da on nima želje, da postane molska dolina še bolj črna, kakor je že. On bo glasoval proti podpori.

Tudi posl. dr. Angerer priporoča podporo, ker pozna razmere in ve, da se otroci v šoli dobro vzgajajo.

Dr. Steinwender potem še naglašala, da mu ni znano, da bi šolske sestre delale kdaj politiko. Predlog se sprejme, in podpora dovoli.

Kmetije v deželnem proračunu.

Za kmetijske potrebe ima deželni proračun upostavljeno:

1. Za kmetijsko družbo	53.300 K.
2. Za kmetijski napredovalni pouk	27.330 "
3. Za kmetijska društva in zadruga	21.190 "
4. Za agrarične operacije (delitev skupnih posestev)	56.352 "
5. Strucmanova ustanova (za sušenje blat)	3.250 "
6. Živinozdravniki	21.370 "
7. Melioracije	6.286 "
8. Zavarovalnica za živino	20.500 "
9. Kemično poskuševališče	11.345 "
10. Gospodinska šola	16.466 "
11. Zavarovalnica za požare	25.000 "

Vkup 262.989 K

G. Grafenauer v deželnem zboru.

Dne 8. okt. se je vršila v deželnem zboru debata o deželnem proračunu. Tukaj imajo poslanci moč v rokah, ko privoljujejo denar. Kdor plača, naročuje delo, v našem deželnem zboru pa se dovoljuje plača, a liberalni poslanci molče kot polži. In da ne bi bilo g. Grafenauerja in nemških kršč. socialnih poslancev v zboru, bi nemško-narodni gospodje ne imeli več ničesar govoriti — in misliti.

Pri tej debati je g. Grafenauer prijel deželne uradnike; med njimi je namreč že cela vrsta odpadnikov od vere. Kako to? Ko so ljudje ob času Lutra odpadali kakor majnikovi hrošči, ko drevo strese, so tudi uradniki deželnih stanov bili prvi. To izpričuje, da je tukaj ali gospodar sam neveren, ali pa nemaren, da ne pogleda, koga jemlje v službo. G. Grafenauer je opominjal na pritožbe, da ti uradniki svojega dela ne zmagujejo, ker preveč časa rabijo za svojo protiversko agitacijo. Vsaj se nekateri teh gospodov že splošno imenujejo „Abfallstaker“.

Ker se za tujce (Lahe) dela deželi visokih stroškov za prisilno odpravljanje (Schubkosten), predlaga g. Grafenauer, naj bi se tem ljudem naložil davek, ko prestopijo meje naše države, vsaj se omenjenih stroškov ne povračuje od Laške. Zaslužijo v deželi veliko, davkov pa ne plačujejo nobenih.

Posebno je g. Grafenauer zopet nastopil pri šolskih zadevah. Vse naj bi bilo praktično, šola predolgo traja, šolske knjige niso dosti prida in brez koristi za življenje. Šolske knjige bi morale kmetsko mladino poučevati tudi v domačih stvarih, da bi otroci dobili ljubezen do doma. Tudi na versko vzgojo otrok bi se moralo ozir jemati. Kakor otroci, tako družina, dežela in država. Neobhodno je treba, da se skrajša obiskovanje šole. Naj se odpravijo oproščevanja in šolska doba sploh skrajša!

Zastopnik učiteljev, posl. Matersdorfer, je ugovarjal, da se mora šola razvijati naprej, ne nazaj, da le klerikalci podkopavajo šolo v ljudstvu in jo črnijo. Prof. Angerer, profesor-odpadnik, je zagovarjal brezversko šolo.

Dr. Metnic — zastopnik slovenskega dela Koroške in Celovca, pravi, katekizem in duhovnik sta kriva, da otroci nimajo več ljubezni do doma! Duhovniki ne oznanjujejo več vere ljubezni in srca. Ne vemo, kje je Metnic našel tako vero? Ali jo celovski pivovarnarji točijo? In da otroci gredo z dežele naprej — je gospodarski razvoj, ki se povsod vidi! Torej Metnic popolnoma odbruje vse to in še na misel mu ne pride, storiti kaj proti temu zlu. Zdi se nam, da tako delajo slabi zdravniki: bolezen jim je naravni razvoj, mora tako priti, ker so preneumni ali preleni, da bi mislili, da se zoper bolezen najde zdravilo.

Najlepše pa je povedal deželni šolski nadzornik Palla. Očital je Grafenauerju, da on želi, naj se otroci učijo le moliti in delati. Za molitev in versko vzgojo se menda g. nadzornik sploh ne briga, o delu pa pravi, da je on storil že dosti, vse, kar je mogoče; mogoče pa je seveda, kar on hoče. Za osemletno šolo je nadzornik zavoljo tega, da se ne uvede bela sužnost! (Damit keine weisse Sklaverei einreisse!) To so čudne besede, ki pričajo, da se ti gospodje ne boje več nikogar. Navajeni so, s svojimi podložnimi delati, kar se jim zdi, postava jim daje moč, kmete pritiskati, da morajo plačati vse, kar gospodje naročijo, postava jim daje oblast, da smejo kmeta prisiliti, pošiljati otroke socialdemokratskim učiteljem, ki ljudstvo tako poučujejo, da je že vse razdivjano! In če hoče kmet rabiti 13, 14letne otroke že za katero delo, potem pravi

šolski nadzornik: to je bela sužnost! Ne, to ni sužnost, a vse ljudstvo postalo je po liberalnih postavah suženj liberalne šolske oblasti, mi smo že v sužnosti; to pa ni sužnost, če se otroci učijo delati in moliti. Kako čudno je svet zmeden. Delo je sužnost, razuzdanost pa prostost! To so ljudje, kakor v Babilonu: stolp hočejo zgraditi v nebesa in slaviti sebe. In ker so Boga pozabili, se preminja kruh v strup. Zaslepljeni so! „Gorje vam, ki imenujete dobro hudo in kar je hudega dobro, imenujete luč temo in temo luč.“ (Iz. 5, 20.) Ljudi učite zasmehovati vero in čednosti, ki se z njima norčujete, in glej, vaši otroci bodo otroci teme in pogube.

Lovska postava v deželnem zboru.

Dne 4. oktobra poročal je dr. Steinwender o lovskem davku, ki se je l. 1905 uvedel. Hotelo se je deželi dobiti novih dohodkov, pravi poročevalec, ali naredile so se napake. Naložil se je davek lastniku lova in ne tistim, ki iščejo v lovu zabave, in meri se ta davek po velikosti lova, ne pa po njegovi vrednosti! Tako je nastal davek, enako nezmislno, kakor krivičen, davek, po katerem so bili hudo prizadeti naši večji posestniki, ki posedajo na pr. v planinah na tisoče oralov — praznega sveta.

Ko bi nemško-narodna stranka ne izključevala naših poslancev iz vseh odsekov, ko bi bili poprej vprašali g. Grafenauerja, bi ne bili streljali takih koz, ne kozlov, prihranili bi eno blamažo sebi in vladi, ki je tako postavu potrdila.

G. Grafenauer se je zdaj k obravnavi oglašil in je označil z vso odločnostjo svoje stališče: „Prepričali smo se, da postava ni dobra; hotelo se je obdačiti lovsko veselje, a obdačili so se le posestniki. Dežela je dobila iz tega davka le 30.000 kron dohodkov. Ako se ta dohodek le zniža, potem je postava sploh odveč, ker ne bo nesla nič. Ta postava se mora odpraviti in mesto nje davek na lovsko karte zvišati od 6 na 20 kron. Če bo vsled tega manj lovcev, ne de to nič. Kajti v gospodarskem oziru ni dobro, če gredo naši mladi ljudje dva dni na lov (na jelene ali divje koze), tretji dan pa popivajo. Ni treba, da bi vsaki človek bil lovec.“

Novi postavni načrt določuje, da naj davek plača tisti, ki ima lov, ali kot lastnik, ali kot najemnik. 1. Od lova, ki je dan v najem, naj se plača davka 10%. 2. Kdor ima svoj lastni lov, plača 5 K od 100 oralov. 3. Od lovov, ki jih prevzame občina, se plača 10% prejšnje najemščine, ali pa, ker se vrednost ne da določiti, 5 K od 100 oralov.

Šolske stvari.

Krajni šolski sveti pozor! Osemtedenske počitnice se lahko razdelijo. Pri debati o šolskih zamudah v letošnjem zasedanju deželnega zbora se je tudi naglašala potreba, ozirati se na gospodarske razmere na kmetih s tem, da se dovolijo otrokom tedaj majhne počitnice, ko je na kmetih največ dela. Člen 55 šolskega reda ima določbo, na podlagi katere se lahko ustreže želji kmetskega ljudstva. V slučajih, ko se namreč ne more natančno poprej določiti, kdaj se bodo rabile take majhne počitnice, na pr. ob času kakega nujnega dela (trgatev, pobiranje krompirja itd.), se prepusti krajnim šolskim svetom, da začasno prekinjejo pouk; to se mora pa takoj naznaniti okrajni šolski oblasti. Deželna vlada je izdala na okrajne šolske svete tozadevni odlok, v katerem se pozivljajo, da naj v kolikor mogoče vstrežajo željam prebivalstva; seveda ne sme pri tem trpeti učni uspeh in smoter.

Narodne stvari.

Narodno samooboževanje Nemcev. Profesor dr. Dem. Meinhold z vsenčilišča v Bonnu (Nemška) je govoril te dni povodom neke slavnosti o nacionalizmu. V tem govoru je tudi rekel to-le: „Samooboževanje je zelo nevarno posameznikom kakor tudi narodom. Velike pridobitve kulture niso stvar enega naroda, ampak človeštva. Za njo bi naj sodelovali vsi narodi s skupnim delom v plemenitem tekmovanju. Pri vsem tem treba gojiti pravo mišljenje, ki pravico in dolžnost narodnega čuvstvovanja ceni istotako, kakor nevarnosti pretiranega šovinističnega rogoviljenja, in sicer vse to ravno iz ljubezni do nemškega naroda. Mi bi se morali varovati pred tem, da postane „narodno“ geslo, da bi otrpnili v svojih zahtevah in mislih in bi s tem zamrli za v resnici napredujoče življenje.“ Jasne a pikre so te besede za one pretirance nemškega naroda, ki pri vsaki priliki ali nepriliki kričijo: „Mi smo „Herren“ in „Edelvolk“, vse kar ni nemško, ali posebno kar je slovansko, to je „Herdenvolk“,

manjvredno, čredarsko.“ Besede za tako sodbo poklicanega profesorja si je treba zapomniti in z njimi zavrniti Nemca, ako je zopet čutil enkrat potrebo, se ponasati s svojo visoko kulturo in pozabil, da so tudi drugi narodi sodelovali na njej.

Gospodarske stvari.

Krščansko socijalno gibanje na Koroškem.

Zveza „Zentralkasse der landw. Genossenschaften für Kärnten in Klagenfurt“, kateri pripada tudi nekaj slovenskih posojilnic in zadrug, ravnokar razpošilja svoje „Zvezino poročilo za l. 1906.“ Zveza ima na Koroškem 59 članic. Slovenskih: Posojilnica v Celovcu, v Galiciji, v Globasnici, v Kazazah, v Škofičah in „Gospodarska zadruga v Sinčivasi.“

Te zadruge imajo:

1. Posojenega denarja	5,095.950 K.
2. Naložena denarja	2,391.971 „
3. Vkup aktiv	7,870.895 „
4. Deležev imajo	106.417 „
5. Hranilnih vlog	7,198.035 „
6. Izposojil	193.404 „
7. Rezervnih fondov	117.060 „
8. Letnega čistega dobička	19.570 „

Drugi zadrugi ima Zveza le pet: Kmetijska društva za skupno nakupovanje v Bergu, Delachu, Greifenburgu, Milstatu in Gospodarsko zadrugo v Sinčivasi.

Nemška Koroška ima precej denarja, kajti skoraj 50% posojil je v raznih denarnih zavodih naloženega denarja, za katerega ni izposojevalcev.

V teku desetih let je ta Zveza sijajno prospevala in dala v deželi krščanski socijalni stranki zanesljivo zaslombo. Delovanje vodstva je skrajno nesebično. Doslej je Zveza obrestovala naložen denar po 4%, izposojevala ga je po 4 1/4% in z dobičkom plačevala sama revizorja. Pred dvema mesecema se je obrestna mera povzdignila na 4.5 in 4.75%.

Zal, da Slovenci ne moremo napraviti svoje lastne Zveze, ker je nekdo v revizijsko postavno vrnil določbo, da je treba za Zvezo 50 članic, nas pa toliko nikoli ne bo.

Organizacija kršč. socijalnih društev v deželi je tembolj bila potrebna, ker so po zgledu kršč. socijalcev tudi nemško-narodovci snovali in združevali svoja društva.

Ta stranka ima v svoji zvezi:

Posojilnic	80
Mlekarn	5
Zadružnih skladišč	2
Gospodarski zadrugi	2
Osrednjo zadrugo	1

Vkup 90 društev.

	kršk. soc.	nemškonarodnih
Vlog je bilo v zadrugah	3,478.000 K	2,092.000 K
Stanje vlog	7,198.000 „	6,169.000 „
Čistega dobička	19.570 „	31.977 „
Deležev	106.417 „	159.792 „

Nemškonarodna Zveza dobivala je podpor:

1. Od države K 1600.
2. Od dežele „ 4400.
3. Udje za režijo „ 890.

Ako k nemškim kršč. socijalnim društvom prištejemo slovensko zadružništvo, je očito, da so nemškonarodovci gospodarsko moč izgubili že iz svojih rok.

Nemškonarodne posojilnice na slovenskih tleh so:

1. V Podklostru,	13. v Marija na Zili,
2. „ Žrelcu,	14. na Žihpoljah,
3. „ Dobrlivasi,	15. v Otmanjah,
4. na Brdu,	16. „ Škofjem dvoru,
5. „ Brnci,	17. „ Porečah,
6. v St. Juriju na Zili,	18. „ Rožeku,
7. „ Grabštanju,	19. na Rudi,
8. „ Grebinju,	20. v Štebnu na Zili,
9. „ Guštanju,	21. „ Ukvah,
10. „ St. Jakobu v Rožu,	22. „ Spod. Dravbergu,
11. „ Hodišah,	23. „ Vrbi,
12. „ Kotmarivasi,	24. „ Vernbergu.

Te posojilnice stoje deloma na zelo važnih pozicijah, kjer Slovenci nimamo protitežja: V Podklostru, Brdu, Brnci, Grabštanju, Grebinju, Žihpoljah, Rožeku, Rudi in Vrbi Slovenci nimamo društva, ki bi zamoglo ohraniti, kar je še našega ljudstva.

To je naša nevarnost, ne pa klerikalizem, in tu pozivljamo vse rodoljube, ki so tega imena vredni, na delo!

Izvoz na Laško.

Avstrijski izvoz na Laško se od leta do leta množi; l. 1901 se je na Laško poslalo blaga za 178 milijonov lir, l. 1906 za 200 milijonov. Zelo ponehalo je izvažanje konj, in to vsled zgradb mnogih elektrarn. Po mestih se ne potrebuje več toliko vozni konj. Pomnožilo se je posebno izvažanje lesa in papirja.

Iz Laške je Avstrija l. 1906 dobila blaga za 141 milijonov lir, in sicer za 3 milijone manj, kot leta 1905. Ko bi se zvezala Dalmacija z Avstrijo po železnici in ko bi se v Dalmaciji povzdignilo pridelovanje južnega sadja in sočivja, bi namesto Laške lahko ta dežela oskrbovala sadni in vrtnarski trg večjih mest.

Žitne cene.

Žitni promet se je v Nemčiji mirno vršil, konzum je zavoljo visokih cen malo kupoval. Na Saksonskem pa je bilo precej žita na ponudbo in zato so cene padle v Berlinu kar za 1 K. Rumunija in Ruska ste z žitom tako dragi, da je izvoz nemogoč. Na Angleškem so bile cene višje, kakor prejšnji teden. Amerika poroča, da je bil pridelek jare pšenice slab, tako, da se prodajalci ponudbam ne upajo privedati vzorca. Argentinijska je ceno stare pšenice zvišala za pol krone.

Domača rž je slaba, a izgubila je vsekako v ceni za oktober 65 vin., december 50 vin., maj 34 vinarjev.

Na Dunaju se je prodajalo (v vagonih):
pšenica (ogrška stara) K 11:80—12:40
pšenica domača „ 10:90—11:30
rž „ 9:75—10:02
oves „ 8:10—8:80

Cene živine v Gradcu:

Pitovni voli	K 38—45
plemenski voli	„ 30—34
pitovne krave	„ 28—34
biki	„ 28—38

Književnost in umetnost.

Nove muzikalije za slovenske citrarje. V knjigotržnici g. L. Schwentnerja v Ljubljani so izšle sledeče muzikalije za citrarje: „Ponk v igranju na citrah“, sestavil Fran Sal. Koželjski. IV. zvezek. 3 K 40 vin. V tem zvezku so razne narodne in umetne pesmi, med temi tudi „Hej Slovani“, pripravljene za citre. — Dalje je izšel „Slovenski citrar“, zbirka skladb in prevodov za citre. — Štev. 3. Fran Koželjski: „Ne-zvesta“, fantazija po narodnem motivu. Cena 1 K. — Štev. 4. Fr. Koželjski: „Vse mine“, transkripcija po Ipavčevem napevu. Cena 1 K. — Štev. 5. Fran Koželjski: „Po jezzeru“, transkripcija po narodnem napevu za dvoje citer. Cena 1 krono 60 vinarjev.

„Slovenske himne“, za glasovir s podloženim besedilom, priredil Fr. Gerbič, so izšle v isti založbi. Obseg: „Bože, carja hrani!“, „Šče ne umrla Ukrajina!“, „Jezczy Polska nie zginęta.“ „Kde domov můj?“ „Hej Slováci!“ „Liepa naša domovina!“ „Bože pravde“, „Ubavoj nam Crnojgori“, „Šumi Marica“, „Naprej!“ „Hišce Srbstvo njeshubjene“, „Naše Srbstvo z procha stava“, in še nekaj drugih. Cena 2 K.

V oceno se nam je uposlala knjižica, ki jo je spisal dr. Šorli. Kot tako navajamo samo besede nemškega pesnika:

Weh' wenn die Kunst den heiligen Fels verliess,
Aus dessen Fuss des Lebens Ströme brechen!
Weh' wenn die Kunst das ew'ge Licht verstieß,
Und lachend wandelt an der Unzucht Bächen!

Gorje, če začnejo sinovi katoliškega naroda tako pisati in če se inteligenca naslaja in napaja na takih spisih.

Razne stvari.

Ustanovni shod „Slovenske podružnice avstrijske družbe sv. Rafaela v varstvo izseljencev“ se bo vršil dne 11. novembra t. l. v Ljubljani. Družba deluje na Slovenskem že nekaj let. V skromnih razmerah seveda ni bilo dozda mogče storiti vsega, kar bi se bilo moralo. Manjkalo je samostojnosti in tudi naša javnost ni dovolj poučena o praktičnem delu glede na varstvo izseljencev in z vprašanji, ki so v zvezi z njimi. Glavni odbor avstrijske družbe sv. Rafaela in pripravljalni odbor z njimi, želita zaradi tega, da bi se vršilo ustanovno zborovanje ob veliki udeležbi. Zborovanju se bo dal predvsem praktično poučni značaj. Poleg kratkih, ob ustanovnem shodu neizogibnih formalnosti, so določena sledeča predavanja: Uredba Rafaelove družbe; opis prog in potov. Trst. Stik Rafaelove družbe z zvezo ameriških duhovnikov. Postava o izseljencih. Varstvo deklic. Obramba v tujini. — Te velevažne stvari so pri nas večinoma še neobdelane, a hvaležno polje. Zato z ognjem na delo v blagor slovenskega ljudstva za obilno udeležbo na kongresu v varstvo naših ljudi v tujini. Zlasti iz Zilske doline hodi od leta do leta več ljudi, da, skoraj vre naprej v tujino. Menda bo treba poiskati rodoljuba, ki bi vzel nadzorstvo mladine v roke in bi bil v teh krajih zaupnik Rafaelove družbe.

Lepota katoliškega pozdrava. Slavni nemški protestantovski pesnik Klopstock je pisal en-

krat na drugega pesnika jezuitskega patra Mihaela Donis-a sledeče: „Spominjam se, kako sem bil ganjen na nekem potovanju po Švici. Nekega lepega dne smo izstopili ter smo šli peš; jaz sem nekoliko zaostal za družbo, ko pride nekaj pohlevnih Švabov za mano ter me pozdravijo: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Tedaj še nisem vedel, da je to pozdrav in tako tudi nisem mogel odzdraviti. Ne morem vam povedati, kako me je ganil ta nagovor. Odzdrav: „Na veke,“ za katerega sem pozneje zvedel, se mi je zdel samo ob sebi razumljiv.

Draga pijanost. Jurij Bogatec (Reich) iz Adneta na Solnograškem se ga je zadnjič malo preveč nalezal in šele pozno šel domov. Spotoma ga premaga spanec in Reich se vleže v jarek poleg ceste. Ko se drugo jutro zbudi, pogleda, kje ima svojo uro in mošnjo. Grozno se ustraši ko vidi, da manjkate obe. V mošnji je bilo 1270 kron. Bržkone se je oboje ukradlo. Ako se ga „Bogatec“ (Reich) še parkrat naleze tako, postane končno še „Ubožec“.

Kako hitro vozi avtomobil? V nedeljo 22. sept. bila je na Semerniku velika dirka z avtomobili. Prišlo je vkup več kot 400 avtomobilov, ki se seveda dirke niso vsi udeleževali. Neki Pöge je vozil najhitreje. Vozil je s hitrostjo 78 kilometrov v eni uri. To je hitrost, ki jo pri nas doseže le najhitrejši brzovlak. A pri tem je še ozirati se na dejstvo, da se pot, po kateri so vozili, v 10 kilometrih vzpne kvišku za 400 metrov! Torej pri 25 metrih en meter! In na ti poti je 10 ostrih ovinkov. Ko bi se kak kmet tako vozil, dali bi ga v zapor, ali v norišnico, za glave bogatinov in plemenitašev pa menda ni tako škoda, saj jih je še vedno dosti, če se že tudi eden ali drugi pobije.

Veliki knez ruski — katoliški duhovnik. V neki vili v Griesu pri Bolcanu na Tirolskem je stanoval lansko leto rimsko-katoliški duhovnik Ivan Baziliis, ki je tudi pokopan na ondnotnem pokopališču. Temu duhovniku so odkrili l. t. m. spominsko ploščo s sledečim napisom: „V tej hiši je stanoval od 12. sušca do 14. velikega travna 1906 rimsko-katoliški duhovnik Ivan Baziliis, rojeni Sergij Mihajlovič, veliki knez ruski, umrl 14. velikega travna 1906, ki so ga pokopali v Griesu.“ Baziliis je bil od ruskega dvora progan, ker je postal katoliški duhovnik. Šele po njegovi smrti se je izvedelo, da je tako visokega rodu.

Napačni naslov. Na Nemškem se je zgodil ta-le smešni slučaj: K nekemu čebelarju pride kmetica in mu pravi, da je čula, da zdravi s svojimi čebelami skrnino. Čebelar, ki ni bil prijatelj klepetanja in vprašanja, gre k svojemu čebelnjaku, ujame nekaj čebelic, jih posadi kmetici na tilnik, ter skrbi, da jo prav dobro pikajo. Kmetica zakriči, se obrne in podeli čebelarju dve zveneči klofuti. „Ti neumni osel,“ zavpije strupeno, „saj jaz nimam skrnine, ampak moj mož,“ in s tem je zapustila osuplega umetnika-zdravnika.

Vse le inozemstvo. V gospodarsko in kulturno zaostalih deželah veljajo inozemski izdelki več kot pa domači. V naši domovini se razvija več ljubezni do lastnih izdelkov; k temu so mnogo doprinesli oni industrijci, ki so ponosni na to, da izdelujejo čisto nepokvarjeno blago. Schichtove tvornice na pr. izdelujejo milo, kakršno se nikjer ne izdeluje tako popolno. S Schichtovim milom se z lahkoto opere vsako še tako dolgo rabljeno perilo; s 25.000 kron zajamčena čistoča tega mila je tudi porok, da se perilo varuje. „Labudovo milo“ (Schichtovo trdo kalijevo milo) je za fino perilo, volneno in svileni blago najboljša specijaliteta na celem svetu.

Kralj prodaja svoj prestol. V Afriki, v deželi Ajbozme, vlada črni kralj Iborsi, ki v raznih časopisih prodaja svojo krono z žezlom, prestolom in ljudmi s pravico čez življenje in smrt, to vse le za — en milijon. Njegova država je 400 kilometrov dolga in 160 kilometrov široka. On ima gardo ki šteje 200 — žensk, katere pridejo tudi v lastnino kupca, in 28 žen, katere pa hoče kralj sam obdržati, ako mu jih naslednik noče še posebej odkupiti. Njegova krona je izdelana iz treh mrtvaških glav, in prestol je napravljen iz človeških kosti. In zakaj prodaja kralj Iborsi vse te zaklade? Slišal je o gledališčih in raznih veselostih v Parizu in on hoče tudi kaj takega uživati.

Listnica uredništva.

Naj nam naša društva ne zamerijo, če veselici, kjer se pleše, ne naznanjamo. Naš narod se mora navaditi lepše zabave, kot mu jo nudi v deželi običajno in moralno toliko pogubno navadno plesanje. Uredništvo ne jemlje na se odgovornost, vabiti ljudi na priložnost v greh. List mora narod vzgajati z vso resnobo in ne sme gojiti slabosti našega z raznimi veselici zastrupenega ljudstva.

V Reberco. Poročilo o frankfurtarici v Zagorjah nam ni umljivo. Okrajno glavarstvo pri tem ne more nič. Sploh pa ni vredno zgražati se zaradi ene cunje.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Velikovu je vpeljala amortizacijo posojil. Z obrestmi vred plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno $5\frac{1}{2}\%$ izposojenega kapitala. Na ta način se izplača ves dolg v 47 in $\frac{1}{2}$ leta.

Sanatogen

Od več kot 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno priznan kot najuspešnejše krepi in oživljajoče sredstvo.

**Krepi telo.
Jači živce.**

Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Brošure zastoj in: poštine prosto po **Bauer in dr.**, Berlin SW 48. Glavno zastopstvo: **C. Brady**, Dunaj, I., Fleischmarkt 1.

Prva največja tvrdka te stroke

priporoča svoje modno in manufakturno blago po cenah brez konkurence na drobno in na debelo. Zaradi velike zaloge ostanejo stare cene, akoravno je blago veliko dražje postalo in so se po vseh krajih cene zelo podražile.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine.

Celovec, Novi trg, vogel Kramarjeve ulice, pri „detelji“ (Kleblattl).

Steckenpferd- Lilijsko mlečno milo

izdelek

Bergmanna in dr., Draždane in Dečin ob L., je in ostane, kakor kažejo vsak dan prihajajoča priznanja, najboljšo učinkujočo lečilno milo za pegavost ter pridobitev in ohranitev nežne, mehke kože in rožičaste polti. — Dobiva se komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah.

Kupujte PARAMENTE

le pri tvrdki

JOS. NEŠKUDLA

protokoliranem velezavodu za izdelovanje cerkvene oprave

v OLOMUCU.

Dobavlja paramente 20% cenejše od vsake avstrijske tvrdke. Dobavitelj Njene c. in kr. Visokosti nadvojvodinje Izabele na Dunaju in 16 stolnih kapiteljskih cerkev v Avstriji in na Ogrskem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudo priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

Pozor trgovci in zasebniki!

Več vagonov različnega fižola, krompirja, zelja v glavah in lepih namiznih jabolk

proda

Franjo Cerar,

Domžale-Stob pri Ljubljani.

Postavno zavarovano. Vsako ponarejanje kaznivo!

Edino pristen je Thierry-jev balsam

z zeleno znamko „redovnica“. Cena: 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem se tako starih ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklina vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavlja na:

Lekarnar **A. Thierry** v Pregradi pri Rogaske Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Najvišji plodovi
so dosegljivi.

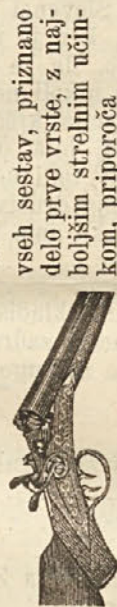
Ceres-jedilna mast

je nedosegljiva

glede na dober okus, trdnost,
nizko ceno in izdatnost.

Kupujte narodni kolek.

Lovske puške

vseh sestav, priznani delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporočila

Prva borovska tovarna orožja
Peter Wernig,
c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštine prosto.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadne lupilnice in rezalnike. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde. Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekučci se iščejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 $\frac{1}{2}$ %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčenje zapadle kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.